

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

TAJNE

Egz. Nr 11

ppłk KOPICKI

Właściwości
i kierowanie ogniem artylerii przeciwpancernej

~~Archiwum Biblioteki Tajnej
Akademii Sztabu Generalnego
im. gen. br. K. Świerczewskiego~~

~~08094~~

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego
BIBLIOTEKA TAJNA
011590

BIBLIOTEKA SŁOWNA - ARCHIWUM
swid.

12493

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

TAJNE

Egz. Nr 11

ppłk KOPICKI
Właściwości
i kierowanie ogniem artylerii przeciwpancernej

~~AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO~~
~~im. gen. broni K. Świerczewskiego~~

08094
AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego
BIBLIOTEKA TAJNA

011590

12493

CZERWIEC

1956

RTOW

Przew. Prot. nr. 12357 Jan

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. br. K. Świerczewskiego

T A J N E

ZATWIERDZAM
KOMENDANT FAKULTETU ARTYLERYI

egz. nr. ... 11

/-/ D E G A
ppłk

Ppłk KOPICKI Edmund

WŁASCIWOSCI I KIEROWANIA OGNIEM ARTYLERYI PRZECIWPANCERNEJ

Archiwum Biblioteki Tajnej
Akademii Sztabu Generalnego
im. gen. br. K. Świerczewskiego

08094

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. br. K. Świerczewskiego
BIBLIOTEKA TAJNA

011590'

Zgadzam się
SZEF KATEDRY STRZELANIA

/-/ ARTYCHOWICZ
ppłk

Rembertów

maj

1956r.

TRESC SKRYPTU

=====

1. Zasady ogólne.
2. Przygotowanie do kierowania ogniem artylerii przeciw pancernej.
3. Kierowanie ogniem artylerii przeciwpancernej.
4. Kierowanie ogniem artylerii przeciwpancernej w nocy.
5. Użycie artylerii przeciwpancernej w artyleryjskim przygotowaniu i artyleryjskim kontrprzygotowaniu.

LITERATURA : Instrukcja artylerii kierowaniem ogniem
artylerii naziemnej pkt 343 - 368.

1. Zasady ogólne.

Z Brygady, pułku, ~~dywizjonu~~ artylerii przeciwpancernej tworzy się z reguły zarówno w natarciu jak i w obronie artyleryjski odwód przeciwpancerny korpusu /1 - 2 pułki/, dywizji /dywizjon - pułk/ lub pułku /4 - 8 dział/, AOPpanc otrzymuje 2 - 3 kierunki działania, a na każdym z tych kierunków 1 - 2 rubieży rozwinięcia. Niezależnie od tego w obronie z brygady, pułku ~~dywizjonu~~ artylerii przeciwpancernej tworzy się rejon przeciwpancerny korpusu, dywizji lub pułku • składowie podobnym jak przy tworzeniu AOPpanc.

Ugrupowanie bojowe.

Ugrupowanie bojowe pułku względnie dywizjonu artylerii przeciwpancernej tworzącej rejon przeciwpancerny, lub artyleryjski odwód przeciwpancerny na rubieży rozwinięcia zależy od :

- postawionego zadania;
- charakteru terenu ;
- posiadanego czasu na zajęcie i urządzenie stanowisk ogniowych.

Ugrupowanie bojowe brygady artylerii przeciwpancernej składa się z ugrupowań bojowych pułków /dywizjonów/ artylerii przeciwpancernej.

Najbardziej rozpowszechnionymi formami ugrupowań bojowych pułku /dywizjonu/ artylerii przeciwpancernej tworzącego rejon przeciwpancerny korpusu /dywizji/ lub artyleryjski odwód przeciwpancerny korpusu /dywizji/ są ugrupowania :

- w podkowę ;
- w romb;
- w prostokąt;
- w linię.

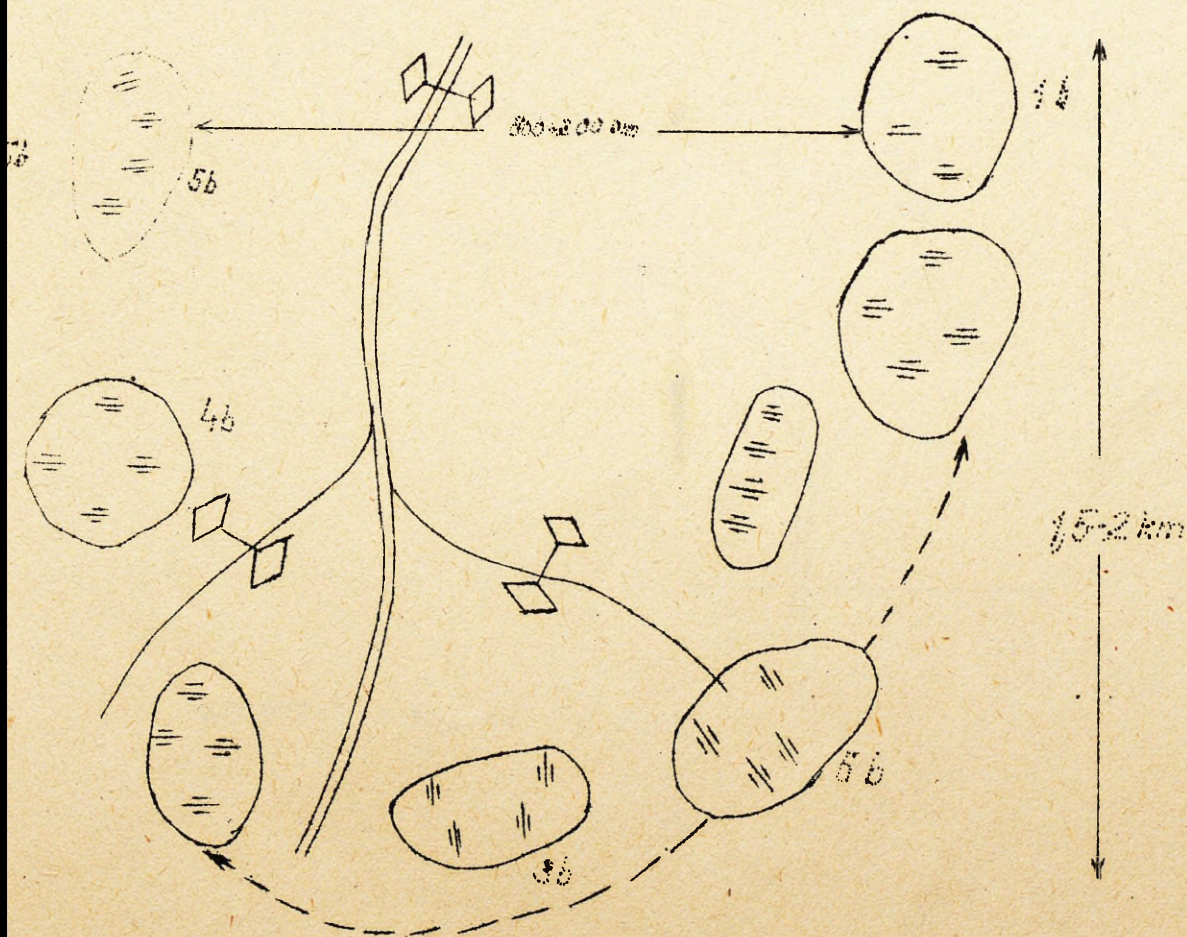
a/ Ugrupowanie bojowe w podkowę :

Ugrupowanie bojowe w podkowę, w wypadku gdy czołgi nieprzyjaciela weszły do wewnątrz podkowy, umożliwia jednoczesne otwarcie ognia przez wszystkie baterie pułku. Nawet w tym wypadku gdy czołgi nieprzyjaciela ataku wewnątrz podkowy w kilku kierunkach to przy

takim ugrupowaniu ~~do~~ każdej atakującej grupy czołgów mogą prowadzić ogień jednocześnie nie mniej niż dwie baterie.

Przy ugrupowaniu bojowym w podkowę pułku, /dywizjonu/ odstęp między działami skrajnymi /1-szej i 5-tej/ baterii w zależności od rodzaju dział i charakteru terenu może wynosić od 800 m do 2 km.

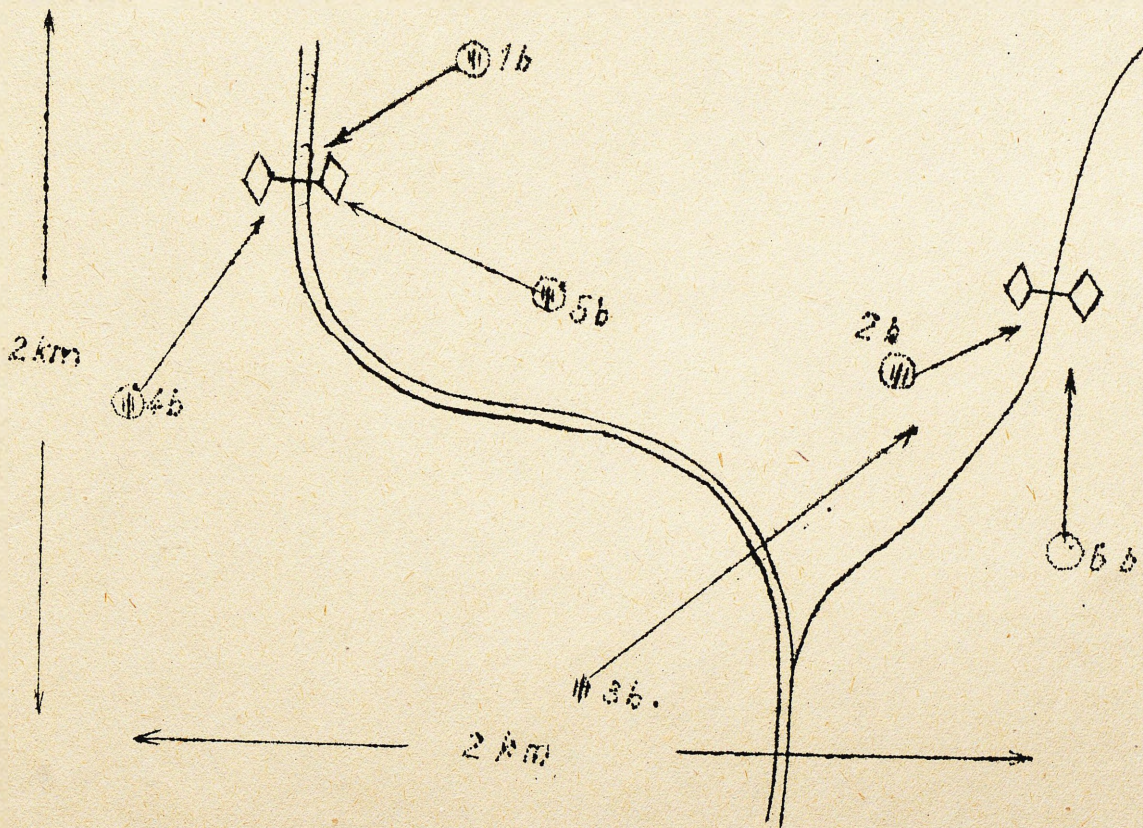
Głębokość takiego ugrupowania bojowego wynosi od 1,5 - 2 km. Jedną baterię /na rys. 6/ wyznacza się jako odwód w celu wykorzystania jej w zależności od zaistniałej sytuacji w najbardziej wrażliwym miejscu ugrupowania bojowego.

Ugrupowanie bojowe "w podkowę".

b/ Ugrupowanie bojowe w romb.

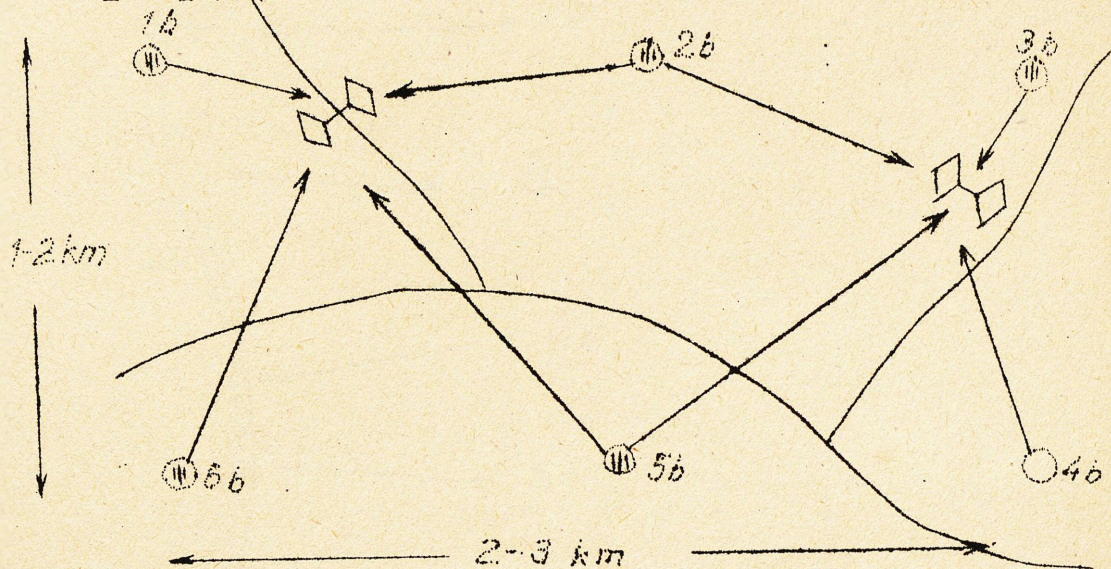
Ugrupowanie bojowe w romb jest dogodnie do obrony określonej. Przy takim ugrupowaniu istnieje możliwość prowadzenia ognia jednocześnie przez trzy baterie. Szerokość i głębokość ugrupowania bojowego w romb wynosi około 2 km.

Ugrupowanie bojowe "w romb".

c/ Ugrupowanie bojowe w prostokąt.

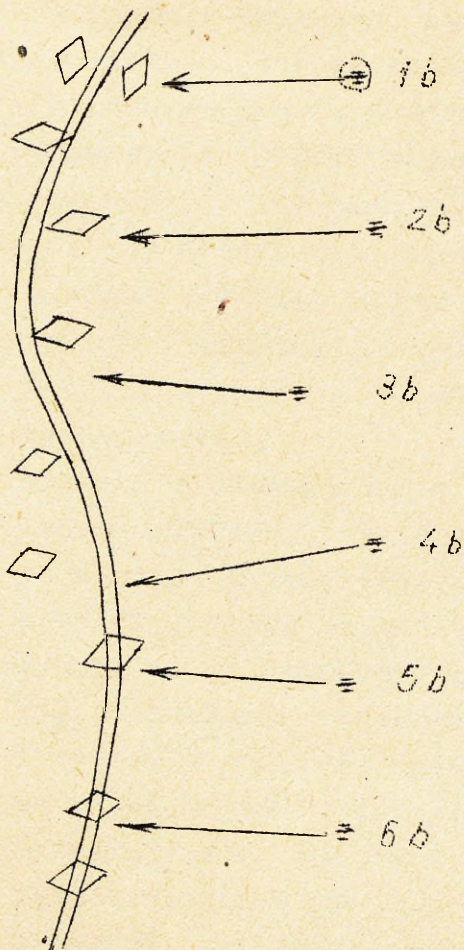
Ugrupowanie bojowe w prostokąt zapewnia odparcie zarówno czołowych jak i skrzydłowych ataków czołgów. Szerokość ugrupowania bojowego w prostokąt wynosi 2 - 3 km, a głębokość w zależności od kalibru dział 1 - 2 km.

Ugrupowanie bojowe "prostokąt".

d/ Ugrupowanie bojowe w linię.

Ugrupowanie bojowe w linię umożliwia prowadzenie ognia skrzydłowego jednocześnie przez wszystkie baterie do całej kolumny czołgów rozciągniętej na marszrucie.

Ugrupowanie bojowe "w linię".

Obserwacja i powiadamianie.

Obserwacja i powiadamianie organizuje się w celu uprzedzenia przed niespodziewanym atakiem czołgów nieprzyjaciela w rejonie przeciwpancernym i na rubieżach rozwinięcia artyleryjskiego odwodu przeciwpancernego w tym celu na kierunkach zagrożenia pancernego w odległości 600 - 700 m od rejonu przeciwpancernego lub rubieży rozwinięcia artyleryjskiego odwodu przeciwpancernego wystawia się wysunięte i boczne punkty obserwacyjne z punktami tymi organizuje się :

- łączność radiowa ;
- łączność sygnałami powiadamiania o pojawieniu się czołgów nieprzyjaciela sygnałami powiadamiania mogą być :

- sygnały radiowe ;
- rakiety;
- sygnały świetlne smugami itp.

obserwację czołgów nieprzyjaciela i powiadamiania organizuje się na zarządzenie dowódcy artyleryjskiego odwodu lub na zarządzenie dowódcy rejonu przeciwpancernego.

W zarządzeniu tym podaje się :

- jakie oddziały /pododdziały/ i w jakiej ilości powinny posiadać punkty obserwacyjne ;
- rubieże rozwinięcia wysuniętych , bocznych i tylnych punktów obserwacyjnych oraz sektory ich obserwacji;
- sygnały powiadamiania o pojawieniu się czołgów /radio, rakiety, telefon i inne/, wewnątrz rejonu przeciwpancernego i na rubieży rozwinięcia artyleryjskiego odwodu przeciwpancernego w celu wykrycia we właściwym czasie czołgów, organizuje się obserwację okreśną.

W tym celu baterie wystawiają punkty obserwacyjne na odległość łączności wzrokowej, z którymi nawiązuje się łączność przy pomocy sygnałów powiadamiania o pojawieniu się czołgów /chorągiewkami, rakietami, wystrzałami itp./.

Wskazywanie celów :

Wskazywanie celów podczas kierowania ogniem artylerii przeciwpancernej wykonuje się :

- od dozorów /przedmiotów terenowych/;
- smugami serii karabinów maszynowych/ pociskami smugowymi;
- rakietami/w nocy/;
- łącznikami.

2. Przygotowanie do kierowania ogniem artylerii przeciwpancernej.

Sztab pułku /dywizjonu/ w celu kierowania ogniem pułku /dywizjonu/ artylerii przeciwpancernej zajmującego rejon przeciwpancerny lub tworzącego artyleryjski odwód przeciwpancerny na rubieży rozwinięcia opracowuje następujące dokumenty :

- rozkaz;
- plan działania ;
- szkic ognia przeciwpancernego.

W planie działania ~~/szkicu ognia przeciwpancernego/~~
przewiduje się :

- kierunki zagrożenia pancernego ;
- rubieże rozwinięcia ;
- główne i zapasowe stanowiska ogniowe;
- granice odległości strzału bezwzględne;
- zasadnicze i dodatkowe pasy ogniowe każdej baterii;
- punkty obserwacyjne dywizjonu i baterii;
- marszruty do przesunięcia baterij;
- rozmieszczenie zapór przeciwczołgowych;
- sygnały powiadamiania ;
- kolejność otwarcia ognia ;
- sygnały wywołania, przeniesienia i przerwania ognia.

Na każdym kierunku zagrożenia pancernego wybiera się nie mniej niż dwa dozory w odległości od 800 - 2000 m, z tym, aby baterie, po wskazaniu im celów, mogły przygotować się do otwarcia ognia do czasu podejścia czołgów na odległość strzału bezwzględnego.

Przy organizacji strzelania do czołgów na odległościach powyżej odległości strzału bezwzględnego /3000 - 2000 m/ dowódca rejonu przeciwpancernego /dowódca pułku dywizjonu/ wyznacza dla dywizji pas o szerokości 1000 m na każdym kierunku zagrożenia pancernego.

Dla jednego dywizjonu wyznacza się nie więcej niż 2 pasy. Pas dywizjonu dzieli się na bateryjne pasy o szerokości 300 - 500 m.

Granice pasów określa się w terenie na podstawie przedmiotów terenowych. W pasie każdej baterii wyznacza się po jednym zasadniczym dozorcze, a na każdej rubieży wybiera się dodatkowo dozory.

3. Kierowanie ogniem artylerii przeciwpancernej.

Kierowanie ogniem artylerii przeciwpancernej /brygady, pułku, dywizjonu/ podczas odpierania ataków czołgów

nieprzyjaciela charakteryzuje się właściwościami omówionymi w poprzednich zagadnieniach.

Właściwości te będą zawierały się głównie :

- w organizacji obserwacji i wskazywaniu celów ;
- w organizacji współdziałania z piachotą /czołgami, działkami pancernymi/ i grupami artylerii;
- w rozmieszczeniu ugrupowania bojowego pułku /dywizjonu/;
- w organizacji strzelania do czołgów na odległościach przekraczających odległość strzału bezwzględne /3000 - 1500 m/.

Kierowanie ogniem artylerii przeciwpancernej znajdującej się w rejonie przeciwpancernym i w artyleryjskim odwodzie przeciwpancernym jest scentralizowane w rękach dowódcy rejonu przeciwpancernego lub dowódcy artyleryjskiego odwodu przeciwpancernego ogniem kieruje się z punktu obserwacyjnego, który wybiera się w pobliżu stanowisk ogniowych baterij.

Łączność z dowódcami baterii utrzymuje się :

- za pomocą środków przewodowych ;
- za pomocą radia ;
- lub w niektórych wypadkach łączność wzrokową za pomocą sygnałów.

W bateriach łączność przewodową organizuje się do każdego działka.

Sztab brygady /pułku/ artylerii przeciwpancernej rozmieszcza się w pobliżu ok. 100 - 200 m od punktu obserwacyjnego dowódcy brygady /pułku/, co zapewnia mu kierowanie bateriami z wykorzystaniem otrzymanych danych rozpoznania naziemnego i powietrznego w celu uprzedzenia we właściwym czasie baterij o działaniach czołgów i działek pancernych nieprzyjaciela kierunku prawdopodobnego rozwinięcia artyleryjskiego odwodu przeciwpancernego oznacza się umownymi nazwami /"Tatry", "Karkonosze", "Karpaty" itp/ a rubieże rozwinięcia cyframi /1, 2, 3 itd/.

Artyleryjski odwód przeciwpancerny wywołuje się na komendę dcy art. DP na rubież kierunku zagrożenia

pancernego np. "Jastrząb" "Tatry 3", gdzie "Jastrząb"
- kryptonim AOPpanc; "Tatry 3" - kierunek i rubież
rozwinięcia AOPpanc.

~~Dowódca AOPpanc~~ po otrzymaniu zadania,
w zależności od sytuacji ~~może podać~~ : np.
"Jastrząb", "Tatry 3", wymarsz godzina 12.20.

W wypadku pojawienia się czołgów nieprzyjaciela
dowódca rejonu przeciwpancernego lub dowódca artyleryjskiego
odwodu przeciwpancernego decyduje :

- do jakiego jakiej rubieży z chwilą podejścia do
niej czołgów należy otworzyć ogień ;
- do jakiej grupy czołgów, jeżeli czołgi atakują
z różnych kierunków należy przede wszystkim
otworzyć ogień ;
- jakie pułki /dywizjony, baterie/ wyznaczyć do
strzelania do tej lub innej kolumny /grupy/
czołgów;
- w jakiej kolejności i w jakim czasie otworzyć
ogień ;
- w jakim kierunku przygotować wysunięcie baterii
odwodowej /dywizjonu, pułku/;
- jakie i komu podać sygnały /rozkazy/.

Ogień do odparcia zmasowanego ataku czołgów
nieprzyjaciela z odległości przekraczających odleg-
łość strzału bezwzględnego otwiera się tylko za zezwo-
leniem i na komendę dowódcy artyleryjskiego odwodu
przeciwpancernego.

W celu otwarcia ognia salwami baterii dowódca
rejonu przeciwpancernego /dowódca brygady, pułku, dy-
wizjonu /podaje komendę : "Dywizjon" "Słoń" czołgi,
zniszczyć. gdzie "Słoń" - nazwa kierunku zagrożenia
pancernego.

Dowódca baterii w celu otwarcia ognia salwami
baterii podaje komendy :

"Brzoza, czołgi; do lewego /czołkowego, prawego/,
celownik 24, wyprzedzenie pół czołga /5 tysięcznych/,
drugie /kierunkowe / ognia",
gdzie "Brzoza" - dozów. zasadniczy baterii.

~~W czasie nocy na punktach obserwacyjnych~~ prowadzi się obserwację słuchową, na kierunkach prawdopodobnego pojawienia się czołgów.

Punkty obserwacyjne wysuwa się możliwie jak najbliżej do przedniego skraju nieprzyjaciela w celu określenia na podstawie dźwięki odległości i kierunku ruchu czołgów, oraz ich przybliżonej ilości.

Oświetlenie terenu w nocy wykonuje się :

- pociskami oświetlającymi;
- rakietami ;
- przez podpalenie mieszanek palnych, stogów słomy, chrustu, budowli na drodze ruchu czołgów itp.

Dowódca rejonu przeciwpancernego lub dowódca artyleryjskiego odwodu przeciwpancernego przy strzelaniu do do czołgów w nocy z oświetleniem terenu nawiązuje łączność z dowódcą grupy artylerii wyznaczonej przez dowódcę artylerii korpusu /dywizji/ do oświetlania terenu i opracowuje plan współdziałania w którym podaje :

- rubieże, na których powinno być postawione oświetlenie;
- sygnały wywołania i przerwania oświetlenia /strzelania/;
- sygnały przeniesienia oświetlenia przeniesienie ognia pociskami oświetlającymi/.

W nocy dowódca dywizjonu, który prowadzi strzelanie pociskami oświetlającymi wysyła na punkt obserwacyjny dowódcę brygady /pułku/ artylerii przeciwpancernej, oficera łączności z radiostacją.

Niezależnie od sposobów oświetlenia terenu na kierunkach zagrożenia pancernego rozmieszcza się posterunki na których znajdują się zwiadowcy, których zadaniem jest oświetlanie i jednoczesne przekazywanie sygnałów powiadamiania p pojawieniu się czołgów.

~~Posterunki zwiadowców wysyłają baterie wg planu dowódcy pułku /dywizjonu-/ na dwie rubieże w odległości 400 i 300 m od najbardziej wysuniętych do przodu baterii.~~

Posterunki zwiadowców rozmieszcza się na każdej rubieży po obu stronach kierunku zagrożenia pancernego.

Zwiadowcy wypuszczają w stronę czołgów rakiety oświetlające z takim obciążeniem, aby spalały się one w powietrzu. Wypuszczenie rakiet jest jednocześnie dla baterii sygnałem o pojawieniu się czołgów.

Oprócz oświetlenia rakietami na kierunkach zagrożenia pancernego zawczasu mogą być przygotowane ogniiska ze słomy lub materiałów łatwopalnych.

Oświetlenie rakietami i ogniskami zapewnia możliwości prowadzenia celnego ognia do czołgów na odległości od 300 - 1000 m. w ciągu 15 - 20 minut.

5. Użycie artylerii przeciwpancernej w artyleryjskim przygotowaniu i artyleryjskim kontrprzygotowaniu.

W natarciu do artyleryjskiego przygotowania ataku i artyleryjskiego wsparcia ataku może być użyty artyleryjski odwód przeciwpancerny korpusu /dywizji/ bez uszczerbku jednak dla obrony przeciwpancernej wojsk.

W obronie do artyleryjskiego kontrprzygotowania przy sprzyjających warunkach sytuacji może być użyta artyleria wchodząca w skład batalionowych węzłów przeciwpancernych, rejonów przeciwpancernych i artyleryjskich odwodów przeciwpancernych rozmieszczonych za pierwszą pozycją głównego pasa obrony.

W wypadku użycia związków i oddziałów artylerii przeciwpancernej do artyleryjskiego przygotowania ataku z artyleryjskiego wsparcia ataku nie włącza się ich w skład grup artylerii, a wykorzystuje się je dla wzmocnienia ich ognia. W tym wypadku ogień artylerii przeciwpancernej planuje dowódca grupy artylerii do

wzmocnienia której ona została użyta. Artyleria rejonów przeciwpancernych /batalionowych węzłów przeciwpancernych/ lub artyleryjskich odwołów przeciwpancernych w okresie artyleryjskiego przygotowania i artyleryjskiego kontrprzygotowania z reguły prowadzi ogień z głównych stanowisk ogniowych /urządzonych w celu strzelania do czołgów/. Jeżeli ze względu na warunki strzelania pojedyncze działa nie mogą prowadzić ognia w okresie artyleryjskiego kontrprzygotowania z głównych stanowisk ogniowych, to dla nich zawczasu przygotowuje się tymczasowe stanowiska ogniowe w pobliżu głównych. Ogniem artylerii przeciwpancernej użytej w artyleryjskim przygotowaniu i w artyleryjskim kontrprzygotowaniu kieruje :

- dowódca artylerii korpusu /dywizji/ za pomocą łączności radiowej nawiązanej z dowódcą rejonu przeciwpancernego /dowódcą artyleryjskiego odwołu przeciwpancernego/ korpusu /dywizji/;
- dowódca rejonu przeciwpancernego, artyleryjskiego odwołu przeciwpancernego /korpsu/ dywizji:
 - za pomocą łączności przewodowej z dowódcami baterii ;
 - jeżeli dowódca rejonu przeciwpancernego /dowódca AOPpano/ dywizji jest dowódcą samodzielnego dywizjonu artylerii przeciwpancernej wówczas wykorzystuje on swoją łączność radiową z dowódcami baterii;
- dowódca grupy artylerii /brygady, pułku/ za pomocą łączności przewodowej z :
 - dowódcami baterii wchodzących w skład batalionowego węzła przeciwpancernego ;
 - dowódcą rejonu przeciwpancernego punktu;
 - i dowódcą artyleryjskiego odwołu przeciwpancernego pułku ;

- dowódca baterii :

- za pomocą zawczasu ustalonych sygnałów;
- przy istnieniu możliwości organizacji łączności przewodową z każdym działem.

Dowiązanie topograficzne i orientację dział w ~~określonym~~ ~~zasadniczym~~ wykonuje się środkami pododdziałów topograficznych według planu dowódcy artylerii korpusu /dywizji/.

Nastawy do ognia skutecznego dla baterii /dywizjonów/ wchodzących w skład artyleryjskiego odwodu przeciwpancernego i rejonu przeciwpancernego korpusu /dywizji/ przy ześrodkowaniu ognia przygotowuje sztab brygady /pułku, dywizjonu/ artylerii przeciwpancernej wchodzącej w skład artyleryjskiego odwodu przeciwpancernego /rejonu przeciwpancernego/.

Nastawy do ognia skutecznego oblicza się :

- na podstawie dokładnego przygotowania ;
- na podstawie danych dział nawiązania artylerii rejonu przeciwpancernego /artyleryjskiego odwodu przeciwpancernego/;
- na podstawie danych dział nawiązania grup artylerii korpusu /dywizji/.

Nastawy do ognia skutecznego określa się dla każdego działu bez uwzględnienia poprawek na różnicę donośności. Obliczanie nastawy przekazuje się dowódcom baterij. Dowódca baterii przekazuje nastawy na stanowisko ogniowe w postaci tabeli dla każdego działu włączając w nie poprawkę na różnicę donośności działu.

Artyleryjski odwód przeciwpancerny pułku w okresie artyleryjskiego przygotowania zazwyczaj wykorzystuje się do strzelania na wprost albo prowadzi się ~~ognie~~ ~~ogień~~ w nakładkę wraz z grupami artylerii dywizji /samodzielnymi odcinkami ześrodkowanego ognia nie otrzymuje/.

Wyk. w 30 egz.

Wzr. nr 1 - 30 Dobl. Tajna
druk. Plochowicz, dn. 11.6.56r.
nr ks. 2580/RW/376
br. 0165

WYKŁADOWCA TEORII STRZELANIA

/-/-/ KOPICKI ppłk

